

Tentamen

TSFS 02 Fordonsdynamik med reglering
14 januari, 2010, kl. 8–12

Hjälpmedel: Miniräknare.

Ansvarig lärare: Jan Åslund, 281692.

Totalt 50 poäng.

Betygsgränser:

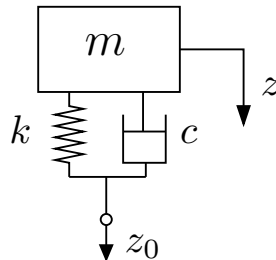
Betyg 3: 23 poäng

Betyg 4: 33 poäng

Betyg 5: 43 poäng

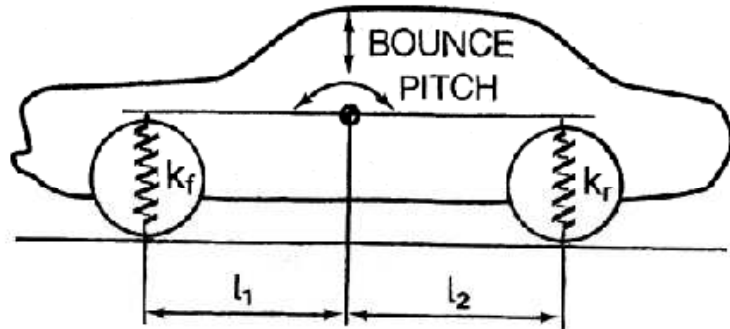

1. Studerar borstmodellen för ett drivande hjul. Antar att tryckfördelningen är konstant i kontaktytan. Givet är: kontaktytans längd $l_t = 13 \text{ cm}$, normalkraften $W = 4000 \text{ N}$, sidstyvheten $k_t = 15 \cdot 10^6 \text{ N/m}^2$, longitudinellt slipp $i = 4\%$ och friktionkoefficienten $\mu = 0.8$.
  - a) Bestäm hur den framåt drivande kraften per längdenhet dF_x/dx varierar i kontaktytan. (3 poäng)
  - b) Bestäm den longitudinella kraften F_x . (3 poäng)
2. Figuren i bilagan visar hur $\alpha_f - \alpha_r$ beror av a_y/g . Bilen kör i en cirkel med konstant kurvradie $R = 80 \text{ m}$ och axelavståndet är 3 m .
  - a) Rita in en hjälplinje så att styrvinkeln δ_f kan avläsas i figuren. (2 poäng)
  - b) Vad är styrvinkeln om bilen håller hastigheten 80 km/h ? Markera var i figuren du läser av värdet och lämna in bilagan. (4 poäng)
3. Bilen har massan 1900 kg kör i en uppförsbacke med lutning 2° och håller hastigheten 60 km/h . Rullmotståndskoefficienten är $f_r = 0.014$ och luftmotståndet ges av $R_a = \rho C_D A_f V_r^2 / 2$, där $\rho = 1.225 \text{ kg/m}^3$, $A_f = 2.0 \text{ m}^2$ och $C_D = 0.33$. Hur långa sträcka tar det att retardera bilen till 50 km/h om man frikopplar? (6 poäng)
4. Betraktar en kvartbilsmodell med en fjädrad massa $m_s = 450 \text{ kg}$, en fjäder med fjäderkonstant $k = 25 \text{ kN/m}$ och en dämpare med dämpkonstant $c = 2 \text{ kNs/m}$.

Bilen håller hastigheten 80 km/h och kör på en sinusformad väg med våglängd 12 m och amplitud 4 mm . Bestäm den fjädrade massans amplitud. (7 poäng)

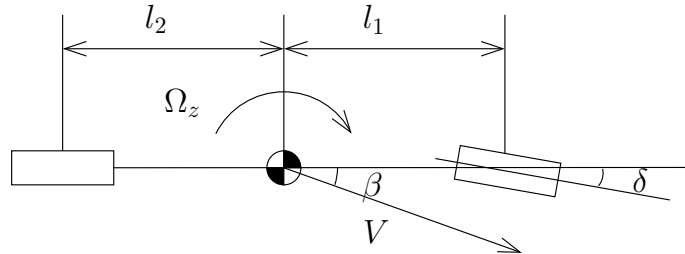
5. Figuren visar en modell med två frihetsgrader för att studera hopp- och nickrörelser.

Givet är $k_f = 36 \text{ kN/m}$, $k_r = 38 \text{ kN/m}$, $l_1 = 1.3 \text{ m}$, $l_2 = 1.4 \text{ m}$, bilens massa $m_s = 1900 \text{ kg}$ och bilens tröghetsmoment $I_y = 3500 \text{ kg} \cdot \text{m}^2$.

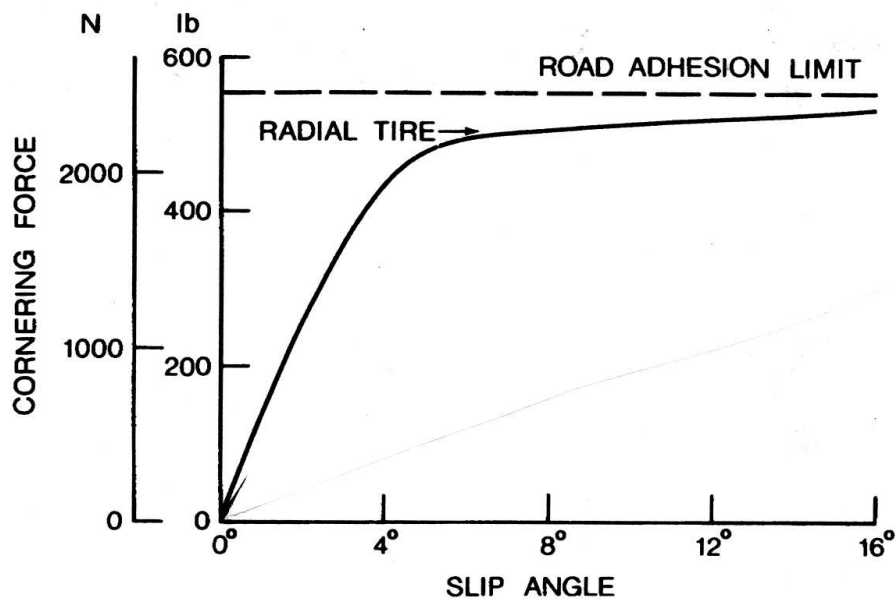
- a) Ställ upp differentialekvationerna som beskriver bilens rörelser. (3 poäng)
- b) En naturlig frekvens är $\omega_n = 6.0265 \text{ rad/s}$. Bestäm var centrum för oscillationen är placerad för motsvarande egenmod. (3 poäng)
6. Betraktar en dragbil med semitrailer. Dragbilen väger 4500 kg och tyngdpunkten ligger mitt mellan fram- och bakaxeln. Semitrailern väger 25000 kg och tyngdpunkten ligger 6 m bakom dragbilens bakaxel. Avståndet mellan dragbilens axlar är $L_t = 4 \text{ m}$ och avståndet mellan dragbilens och semitrailerns bakaxlar är $L_s = 9 \text{ m}$. Sidkraftskoefficienterna för dragbilens hjulpar är $C_{\alpha_f} = C_{\alpha_r} = 3.2 \cdot 10^5 \text{ N/rad}$ och för $C_{\alpha_s} = 6.4 \cdot 10^5 \text{ N/rad}$ för semitrailerns hjulpar. Avgör om man riskerar "jackknifing" eller "trailer swing", samt vid vilken hastighet detta sker i så fall. (6 poäng)

7. Betrakta följande tvåhjulmodell vid ett transient förlopp

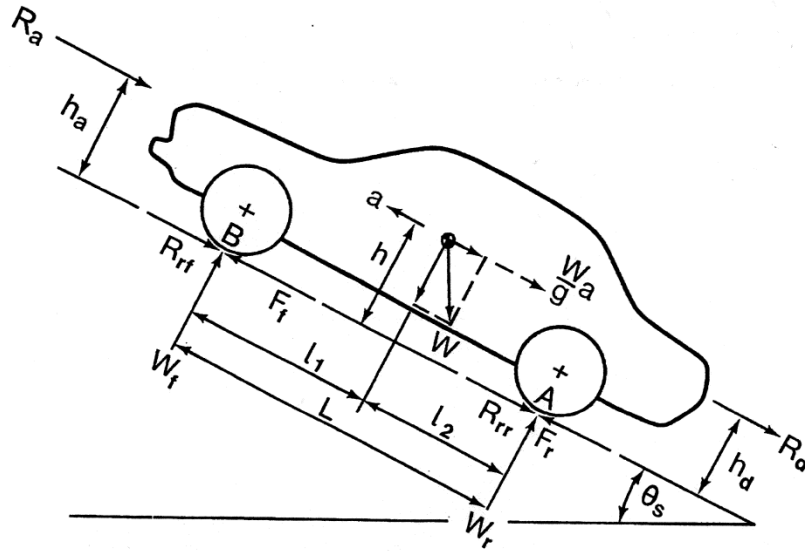
Antag att styrvinkeln δ är 6 grader, $l_1 = 1.4 \text{ m}$, $l_2 = 1.6 \text{ m}$, hastighet 70 km/h , girhastigheten Ω_z är 0.3 rad/s och att vinkeln β mellan bilens symmetriaxel och hastighetsvektorn är 3 grader.

Sidkraften för ett däck (en bil har fyra) som funktion av avdriftsvinkeln ges av följande figur:

- Beräkna avdriftsvinklarna för fram- och bakhjulen (3 poäng)
- Beräkna $I_z \dot{\Omega}_z$ om samtliga hjul rullar fritt. (4 poäng)

8. Figuren visar de krafter som verkar på en bil vid en acceleration.

Fig. 3.1 Forces acting on a two-axle vehicle.

Bilen har massan 1800 kg och kör på en plan väg. Axelavståndet är 2.7 m och tyngdpunkten ligger 1.3 m bakom framaxeln. Givet är: $h_a = h_d = h = 0.5 \text{ m}$, $R_a + R_d = 350 \text{ N}$ och $R_r = R_{rf} + R_{rr} = 250 \text{ N}$. Bilen är fyrhjulsdreven och friktionskoefficienten för samtliga däck är $\mu = 0.8$. Antag att det är möjligt att reglera momenten på fram- och bakhjulen individuellt. Bestäm hur momenten skall fördelas för att ge maximal acceleration. (7 poäng)

Bilaga

